

PREVENTIE
10 JAN 2024

Opslaan Reacties 0 Delen

Duurzame inzetbaarheid en/of gezond werk?

Frederieke Schaafsma

Er zijn in Nederland nog te veel werknemers die ziek worden door hun werk. In deze Zeepkist pleit ik voor meer samenwerking tussen de bedrijfsarts en de arbeidshygiënist om werknemers beter te beschermen voor ziekte door het werk.

© Dilok / stock.adobe.com

Opvallend eigenlijk dat de afkorting van de beroepsverenigingen van arbeidshygiënisten en arbeidsdeskundigen zoveel overeenkomt. Is dat toeval of zijn er ook overeenkomsten in hun werkzaamheden? We lezen en horen de laatste jaren veel over arbeidsdeskundigen. Deze groep professionals lijkt in aantal sterk te groeien, zo ook diens relevantie voor de arbeids- en bedrijfsgeneeskunde, terwijl we tegelijk steeds minder vernemen over de arbeidshygiënist. Ik bespreek in deze Zeepkist de beide beroepsgroepen waar we als bedrijfsarts mee te maken hebben of zouden moeten hebben. De aandacht voor preventie van arbeidsongeschiktheid, wat in de praktijk betekent dat we samen met arbeidsdeskundigen verzuim zoveel mogelijk proberen terug te dringen, gaat hand in hand met de term duurzame inzetbaarheid. Deze goedbedoelde focus op duurzame inzetbaarheid van het individu gaat mijns inziens ten koste van de inzet op gezond werk en gezonde omstandigheden, en daarmee ten koste van preventie van ziekte door het werk. Juist hierom zouden we veel meer met de arbeidshygiënist moeten optrekken.

Specialist in mens, werk en inkomen

Allebei de professionals weten veel van werk en de relatie met gezondheid. De ene groep noemt zich deskundig op dat onderwerp, de ander focust op de benodigde hygiëne rond werk en de omstandigheden. Volgens de website van de beroepsvereniging van arbeidsdeskundigen is de arbeidsdeskundige specialist in mens, werk en inkomen. Deze professional weegt belasting en belastbaarheid van de mens in werk; ondersteunt bij het voorkomen en herstellen van arbeidsongeschiktheid; en kijkt actief naar mogelijkheden in werk en het werkvermogen van de mens. Arbeidsdeskundige dienstverlening zet mensen in hun kracht waardoor ze mogelijkheden zien in plaats

van beperkingen. Resultaat: mensen werken (weer) naar vermogen en zijn duurzaam inzetbaar.¹ Het werkkterrein van de arbeidsdeskundige varieert van UWV, private verzekeraars, gemeenten, arbodiensten en werken als zelfstandige. De inzet van de arbeidsdeskundige is niet verplicht volgens de huidige wetgeving. Toch hecht het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wel aan deze functie en probeert zij onder meer door middel van financiering van onderzoeksprojecten de samenwerking tussen de bedrijfsarts en arbeidsdeskundige te versterken.² Het is gangbaar in ons werk dat de arbeidsdeskundige wordt ingezet bij re-integratietrajecten wanneer deze het eerste jaar van ziekteverzuim benaderen. Of ook eerder wanneer er sprake is van stagnerende re-integratie. Deze toenemende samenwerking met arbeidsdeskundigen heeft evident meerwaarde voor het verbeteren van re-integratiekansen voor de zieke werknemer. Ook voor werkgevers is het voldoen aan de re-integratieverplichtingen volgens de Wet verbetering poortwachter een belangrijke motivator om het risico op eventuele boetes te voorkomen. Hierdoor is de vraag naar de inzet van de arbeidsdeskundige de afgelopen jaren toegenomen.

'Juist de risico's op lange termijn vormen een grote bedreiging'

Preventiespecialist bij uitstek

Volgens de website van de beroepsvereniging van arbeidshygiënisten is arbeidshygiëne de discipline van het anticiperen, herkennen, evalueren en beheersen van gevaren voor de gezondheid in de werkomgeving. Het doel is de bescherming van de gezondheid en het welzijn van de werknemers en de gemeenschap in het algemeen. Juist de risico's op lange termijn vormen voor werkend Nederland een grote bedreiging, groter dan het aantal slachtoffers van bedrijfsongevallen.³ Hieruit blijkt goed dat de arbeidshygiënist gezien kan worden als preventiespecialist bij uitstek voor de arbeids- en bedrijfsgeneeskunde. Opvallend dus dat we zo weinig vernemen van en over arbeidshygiënisten, terwijl in de behoefte aan goede arbeidshygiëne – althans volgens de wetgeving – geen verandering is opgetreden. De arbeidshygiënist staat duidelijk vermeld in de Arboret (art. 14/14a Arboret) als kerndeskundige om eventuele risico's voor de gezondheid die voortvloeden uit het werk of de werkomstandigheden op te sporen en daarvoor maatregelen te adviseren. De wijze waarop de begeleiding door de deskundigen is georganiseerd, is vastgelegd in een contract met een arbodienst of andere arbodeskundigen. Dit 'basiscontract' is verplicht sinds 2017.⁴ Ook de Arbeidsinspectie zegt expliciet de komende jaren in te zetten op versterking van de samenwerking tussen arboprofessionals zoals bedrijfsartsen en arbeidshygiënisten.⁵ Je zou daarmee verwachten dat de toenemende aandacht voor preventie ook terug te zien is in de vraag naar deze professionals, maar op de website van de beroepsvereniging van arbeidshygiënisten zijn hierover geen berichten te vinden. Uit een rondvraag blijkt eerder het tegenovergestelde, namelijk dat arbodiensten de laatste jaren steeds minder arbeidshygiënisten in dienst hebben. Er zou ook weinig vraag naar zijn vanuit werkgevers. Dit illustreert goed dat het repareren van gezondheidsproblemen in de praktijk meer aandacht trekt dan het voorkomen ervan, ondanks dat het op papier en in de wetgeving anders staat vermeld.

Waardevolle collega's

Waar de ene professional zichzelf meer profileert op duurzame inzetbaarheid met als richting van belastbaarheid naar belasting; zet de andere professional in op gezond werk met als richting van (risico's van) belasting naar belastbaarheid. Mijns inziens zijn beide professionals waardevolle collega's waar we als bedrijfsartsen veel van kunnen leren en zoveel mogelijk mee moeten samenwerken. Beide richtingen in de relatie van werk en gezondheid zijn essentieel om continu mee te wegen zowel in het voorkomen van ziekte als in het voorkomen van arbeidsongeschiktheid. Waar we goed bekend zijn met het omschrijven van belastbaarheid zoals deze door het UWV wordt voorgeschreven, zouden bedrijfsartsen in mijn ogen veel meer aandacht moeten besteden aan de risico's van werk en werkomstandigheden voor de gezondheid. Hoewel we werken in een door de markt gestuurde arbopraktijk hebben bedrijfsartsen nog steeds een belangrijke taak in het beschermen van de gezondheid van de werkende, ook zonder dat de werkgever daar zelf om vraagt. En daar kan de arbeidshygiënist ons goed bij helpen.

Referenties

1. [arboret.nl/arboretdeskundigen/de-arboretdeskundige](https://www.arboret.nl/arboretdeskundigen/de-arboretdeskundige)
2. Kennisontwikkeling ter verbetering van de kwaliteit van het poortwachtersproces (zonmw.nl).
3. Arbeidshygiëne en NVvA ([arbeidshygiene.nl](https://www.arbeidshygiene.nl)).

4. Staat van gezond werk | Rapport | Nederlandse Arbeidsinspectie (nlarbeidsinspectie.nl).

5. Meerjarenplan 2023-2026 | Jaarplan | Nederlandse Arbeidsinspectie (nlarbeidsinspectie.nl).

 [Reageer op dit artikel](#) [Deel dit artikel](#)

Frederieke Schaafsma